

Nr. 44.



# ROZWÓJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Piątek, dnia 14 lutego 1919 roku.

Gena prenumeraty:

w ŁODZI:

Kwartalnie Mk. 14.40

Miesięczn. „ 4.80

Za roznośzenie

70 fen. miesięcznie.

Z przes. pocztową:

Kwartalnie Mk. 16.50

Miesięczn. „ 5.50

Kalendarzyk:

Piąt. 14. II Walentego kapł.

Sob. 15. II Faust. i Jowity

Niedz. 16. II Juljanny

Pon. 17. II Patrycjusza B. W.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.

Można zamawiać „Rozwój“: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kłosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kłosk.

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki, za tekstem 65 fenigów, nakręty 1 marka za wiersz petitowy. Drobne ogłoszenia 10 fen wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.

## Obwieszczenie.

W dniu 12 lutego 1919 r. otwarty został w m. Łodzi Oddział Urzędu walki z lichwą i spekulacją. Wszelkie podania i wyjaśnienia w sprawie zaaresztowanych towarów przyjmuje Naczelnik Oddziału codziennie od godziny 10-ej do 2-ej w biurze Urzędu Aprowizacji Ministerstwa Aprowizacji (Aleje Kościuszki Nr. 14 pokój 58).

p. o. Naczelnika Oddziału Urzędu walki z lichwą i spekulacją m. Łodzi  
Oleżański.

## Zaczątek floty polskiej.

Polacy, pisze „Berl. Tagebl.“, przystąpili do zorganizowania floty na Wiśle. Portem wojennym dla tej floty ma być Modlin.

Szeregowcy floty noszą uniform marynarski i czapkę z napisem: „Polska Marynarka“.

Stoją oni pod komendą austriackiego admirała, polaka.

Pod Toruniem flota ta jeszcze się nie uka-

zała, ale przyczyną są lody na Wiśle. Flotyla składa się z dużej ilości łodzi motorowych, oraz niewielkich parowców, które w czasach pokoju służyły jako pasażerskie statki.

W polskich sferach uważają tę flotę jako zarodek polskiej wojennej marynarki, której portem ma być Gdańsk.

## Jak im niechce się zwrócić kradzieży.

Berlin, 13.2 (PAT). Dzienniki niemieckie twierdzą, że polacy ostrzeliwują Nakto. Obronę miasta powierzono korpusowi ochotniczemu Brüssowa. Wojska Brüssowa są w kontakcie z polakami, którzy mają dobrze wyszkoloną piechotę. Należy się liczyć z silnym starciem polaków. Linia kolejowa wschodnia jest zagrożona.

„Berliner Tageblatt“ stwierdza znaczne po-

stępy polaków okolicy Bydgoszozy. Na linii Piła — Bydgoszcz skierowano ruch kolejowy na Chojnię, ponieważ polacy ostrzeliwują z dział tor kolejowy. Na południe od Bydgoszozy stoją polacy na linii Jeżewo — Dąbrowka — Tannenhofen — Dobrogozyce, Gniewkowo, Tupadły, Lelechlin i Waldesruhe.

## Kto będzie marszałkiem?

Pierwszym punktem programu drugiego posiedzenia będzie wybór marszałka. Ujawni się tu niewątpliwie odrazu fizjognomja polityczna Sejmu i nastąpi próba sił i ich konsolidacja.

Poza kulisami toczą się już układy pomiędzy stronnictwami i grupami, przebieg tych narad trzymany jest jednak w tajemnicy i dotychczas, jak słyhać, nie doprowadził do realnych wyników.

Na światło dzienne wydostały się tylko dwa nazwiska jako ewentualnych kandydatów na marszałka: Bojki i Trampczyńskiego.

## Uchwała młodzieży akademick.

Dzienniki krakowskie ogłaszają — jak donosi P. A. T. — następujący komunikat:

Młodzież polska akademicka Warszawy, Krakowa i Lwowa postanawia:

1) Zachować całkowitą solidarność w zewnętrznych wystąpieniach i ujednostajnić organizację i charakter życia wewnętrznego.

2) W obecnym czasie utrzymać nadal w całej rozciągłości obowiązki czynnej służby wojskowej dla wszystkich studentów i wyciągnąć jaknajdalsze konsekwencje wobec kolegów, którzy

się od obowiązku tego uchylają, jak również pilnie przestrzegać wypełniania przez koleżanki służby obywatelskiej.

3) Uzależnić wznowienie wykładów w wyższych uczelniach polskich od uprzedniego wspólnego porozumienia się.

Podpisani są pod uchwałą przedstawiciele konferencji ogólnej akademików wyższych uczelni w Warszawie, przedstawiciele konferencji między-stowarzyszeniowej uniwersytetu Jagiellońskiego i przedstawiciele czytelnicy akademickiej we Lwowie.

## Paderewski do nowotarczan.

Kraków. Koło polskiego stronnictwa republikańskiego w Nowym Targu otrzymało na telegram, wysłany do Ignacego Paderewskiego, „pierwszego obywatela ojczyzny i obrońcy narodu polskiego“ — serdeczną odpowiedź następującej treści:

„Uczestnikom wiecu stronnictwa republikańskiego w Nowym Targu cześć, pozdrowienie i wyrazy głębokiej wdzięczności za uczucia, wyrażone w depezy. Ziemia nowotarska, kolebka legendy naszej nieśmiertelnej o śpiących rycerzach w Tairach, którzy teraz się zbudzili w sercach ludu, ziemia wasza wolna, orla, była zawsze drogą i drogocenną częścią całej ojczyzny.

„Synowie ziemi waszej i teraz jak i dawniej chochołowskiej płoną entuzjazmem polskim, gotowością i bohaterstwem do bronięcia ojczyzny. Tego wam Polska nie zapomni.“

Ig. Paderewski.

## KRONIKA.

— W kwestji wyborów.

Główny komitet wyborczy do Rady miejskiej m. Łodzi komunikuje, iż w myśl wyjaśnienia ministerstwa spraw wewnętrznych, właściciele zakładów restauracyjnych nie zaliczają się do szynkarzy, a tem samem korzystają z prawa wyborczego do Rady miejskiej.

— Ostatni termin.

Główny Komitet wyborczy do Rady miejskiej podaje do wiadomości, iż termin zgłaszania list kandydatów na radnych upływa w nadchodzący piątek, dnia 14 bm. Zgłaszania przyjmuje codziennie przewodniczący Głównego komitetu w godzinach od 5 — 7 popoł. w lokalu przy ul. Sienkiewicza 3-5.

— Kwesta na rzecz Lwowian.

D. 16 b. m. odbędzie się w Łodzi na ulicach i w lokalach publicznych sprzedaż znaczka, połączona z kwestą, urządzoną przez Łódzki Komitet Pomocy Walczącym Obrońcom Lwowa.

Jak najszybsza i najwydatniejsza pomoc obrońcom nieszczęśliwego miasta, ginącym w obronie zagrożonych rubieży Rzeczypospolitej od pocisków hajdamackich, chorób i głodu, — musi stać się obowiązkiem obywatelskim dla tych, którym los pozwala dotąd trwać w spokoju i bezpieczeństwie.

Organizujący kwestę Komitet nie wątpi, że podjęta przezeń akcja znajdzie głęboki odgłos w najszerzych sferach ludności naszego miasta.

Bohaterskim obrońcom Lwowa, kobietom, i dzieciom, co krwią swoją i znojem pieczętują przynależność do wielkiej, niepodzielnej Ojczyzny — cześć!

— Z magistratu.

a) Dotychczasowy kontroler komitetu rozdziału chleba i mąki p. Bolesław Knapski przeniesiony został na stanowisko referenta wydziału majątkowego magistratu m. Łodzi.

Miejsce jego objął p. Roman Dietrich, dotychczasowy zastępca.

— Wyjazd delegatów.

Dzisiaj odjeżdżają delegaci Związków urzędników skarbowych w Łodzi p. Józef Buchowski inżynier, członek delegacji ministerstwa skarbu i p. Tadeusz Kirszenek kandydat praw, sekretarz zarządu skarbowego w sprawach Związku oraz na ogólne zebranie centralnego związku urzędników skarbowych do Warszawy.

— W sprawie sanitarnej.

Informacji w sprawach zaginionych podczas wojny żołnierzy, udziela 10 oddział byłego c. i k. ministerstwa wojny we Wiedniu. Pytania w tym kierunku należy skierowywać do tej władzy. „Liquidierendes Kriegsministerium, Wien VI, Abt. Wien VII, Stiftkasernen, III Stiege, I. Stock.



ś. † p.

# MARTA z WINTERÓW FREY

po krótkich, lecz ciężkich, cierpieniach, zasnęła w Bogu dnia 12-go lutego 1919, przeżywszy lat 27.

Pogrzebeni w nieutulonym żalu małż. z dziećmi i rodziną zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie drogi im zwłok z domu żaloby przy al. Łuży w sobotę, d. 15-go lutego 1919 r., o godz. 2-iej po poł. na cmentarz ewangelicki (stary). 254 1

## Nowe powikłanie.

Berlin, 13 lutego (PAT.) Donoszą tutaj, że niemiecki przedstawiciel w Spaa otrzymał oświadczenie zapewniające, że pułk. Grove, szef amerykańskiej misji żywnościowej w Polsce, zachowa się pod względem politycznym neutralnie. Grove'emu miało rzekomo polecić, aby wystąpił energicznie przeciw wszelkim usiłowaniom polskiej komisji żywnościowej, udającej się do Gdańska, któreby zmierzały do podjęcia jakiegokolwiek akcji politycznej.

Dyrekcja kolejowa w Gdańsku zawiadomiła telefonicznie rząd pruski, że naczelną komendę w Gdańsku nie posiada dostatecznej ilości wojsk dla ochrony okrętów amerykańskich z żywności dla Polski, które we wtorek przybywają do Gdańska. Naczelną komendę prosi dla tego, aby dla ochrony żywności przeznaczonej dla Polski, przysłała wojsko. Temu żądaniu nie stało się zadość. Przedstawiciel amerykański jest zdania, że rząd niemiecki jest zobowiązany bezwarunkowo dbać o dostateczną ochronę i zwraca uwagę, że rząd niemiecki będzie odpowiedzialnym za wszystkie transporyty.

Sytuacja jest bardzo poważną, gdyż nieprzybycie wojsk amerykańskich lub francuskich, zmusi Niemców do obsadzenia całej linii kolejowej z Gdańska do Łowia. Dyrekcja kolejowa w Gdańsku prosi wobec tego rząd Scheldena o przysłanie wojsk, na którychby naczelną komendę w Gdańsku mogła w zupełności polegać.

Berlin, 13.2 (PAT.) „Berliner Tageblatt“ pisze: Delegacja polska przedłożyła radzie wojennej ententy w Paryżu nowe „bezcenne“ żądania. Wedle tych żądań ma rada przy odnowieniu rozejmu zakazać Niemcom wszelkich operacji wojennych i kroków nieprzyjacielskich przeciw okrętom w Poznańskim. Poza tym żądają polacy wydania im przez Niemców linii kolejowej z Gdańska do Warszawy. Na linii tej zamierzają polacy przewieźć armię Hallera do Polski.

(Ukradliście przed wiekiem kawał ziemi polskiej, łącząc się z niemką ścierką publiczną Katarzyną II carową, a teraz uważacie, że skradzione są wasze. Przep. red.)

## Clemenceau doktorom wszechniczy Jagiellońskiej.

Paryż, 13 lutego. (Iskr.) Delegacja polska udała się do pana Clemenceau, któremu wręczyła dyplom dr. honorowego uniwersytetu krakowskiego. Pan Clemenceau wyrzekł słowa, które głębokie wrażenie wywarły na członków delegacji: „Polska jest krajem — mówił pan

Clemenceau — który najbardziej ucierpiał z powodu tej wojny. Wszyscy sprzymierzeni są jednomyślni co do głównego punktu t. j. co do odbudowania wolnej i silnej Polski“. Wreszcie zaznaczył pan Clemenceau, że cóż jego dotyczy, będzie w tym duciu pracował ze wszystkich sił.

### Obawy gdańszczan.

Gdańsk, 13 lutego (PAT.) Na Kongresie Rad robotniczych i żołnierskich dla Prus zachodnich podał członek wydziału wykonawczego Grünhaagen następujące rzekomo fakty dotyczące Polaków: Wydział wykonawczy przejął sprawozdanie do Rady Ludowej (polskiej), które oświadcza: W powiecie kartuskim i kościerzynskim mają polacy 50.000 chłopów do dyspozycji, którym tylko częściowo brakuje broni. Oczekują oni armii Hallera, aby razem z nią zająć linię kolejową Gdańsk-Toruń. Póczę w Gdańsku szpieguje jakiś urzędnik polak, który polakom donosi o wszystkim, co ma dla nich jakiegokolwiek znaczenie. (Jacy oni strachliwi! W poznańskim wszystkie urzędy i koleje obsadzone są przez Niemców, a polacy plekta nie robią. Przep. Red.)

### Polscy Związek ludowy.

Warszawa, 12 lutego (PAT.) Prezydium polskiego zjednoczenia ludowego (P. Z. L.) składa się: prezes Józef Ostachowski, wice-prezesi ks. Szczerbny Tarłiewicz, Jan Potoczek, sekretarze Marja Moczyłowska i Leonard Mrozewski, Komisja parlamentarna. (P. Z. L.): Prezes Józef Ostachowski, prof. Witold Kamiński, ks. dr. Józef Lubelski.

Do poselskiego Koła (P. Z. L.) zgłosili akces posłowie ze Śląska Cieszyńskiego: Karol Junga i ks. Józef Londzin, oraz grupa przedstawicieli Białostockiego: Maciej Bryl, Hieronim Łos i ks. Stanisław Nawrocki.

Prawdopodobnie do Koła poselskiego (P. Z. L.) wystąpią posłowie chrześcijańskiej demokracji w liczbie 10 i część bezpartyjnych podzielających program (P. Z. L.)

### Komisja ententy w Cieszynie.

Kraków, 13 lutego (PAT.) Dzienniki tutajsze podają: Wczoraj przybyła do Cieszyna misja koalicyjna złożona z 8 członków w sprawie zbadania stosunków polsko-czeskich na Śląsku i przeprowadzenia w myśl uchwał kongresu linii demarkacyjnej. Smutne jest, że w Ciesz-

nie komisja nie zastała członków rady narodowej śląskiej, którzyby byli mogli poinformować ją o faktycznym stanie rzeczy. Wskutek perfidnego postępowania Czechów, którzy na 3 dni przed przybyciem komisji aresztowali polaka członka rady narodowej dr. Jana Michajdę, komisja koalicyjna jest zapewne stronniczo informowana przez Czechów.

### Francuzi przeciwko Niemcom.

Berlin, 13 lutego. (PAT.) Prasa francuska coraz bardziej domaga się zaostrzenia warunków rozejmu z Niemcami, wskazując na fałszywą postawę Niemców. „L'Homme libre“ powiada, że rząd berliński używa tylko bluffu, bo naród niemiecki pragnie pokoju. „Echo de Paris“ i „Journal“ piszą, że Foch powinien sam ustalić warunki gospodarcze. Współdziałanie ekonomistów niemieckich, kutch na 4 nogi, może bardzo niekorzystnie odbić się na interesach ententy. Tylko „Humanité“ powiada, że ta naganka na Niemców ma tylko skłonić Wilsona do ustępstw w układach o zawieszeniu broni.

### Ustalenie porządku dla Sejmu.

Warszawa, 13 lutego. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu konwentu seniorów przyjęto regulamin obrad Sejmu ustawodawczego i rozpatrywano główne zasady rozmieszczenia posłów na sali. Przyjęto następnie porządek dziennego następnego posiedzenia parlamentarnego: 1) przyjęcie regulaminu, 2) wybór marszałka i 5 wicemarszałków oraz 8 sekretarzy, 3) wybór Komisji zagranicznej, wojskowej, ochrony pracy, konstytucyjnej i rolnej. W każdej Komisji ma być po 30 posłów.

### Środek na Polaków.

Bydgoszcz, 13 lutego. (wł.) Tutejszy sąd wojenny skazał 11 żołnierzy polskich wziętych do niewoli przy Grünthalu na 12 lat, pięciu na 15 lat i dwóch na 10 lat ciężkiego więzienia za „zdradę stanu“. Pytamy na wiele lat skarże sąd poznański pojmanych Niemców.

### Pod Lwowem.

Lwów, 13.2 (PAT.) Pełnomocnicy ukraińcy podpisani na ugodzie polsko-ukraińskiej z d. 1 B. m. wystosowali do Lwowa pismo, w którym oświadczają, że uгода polsko-ukraińska w sprawie internowanych jeńców z d. 1 Bm. doszła do skutku i nie stoi w związku z misją koalicyjną. Dalej stwierdzają podpisami, że inicjatywa do zawarcia ugody wyszła ze strony ukraińskiej, która wydelegowała członków i nagliła do zawarcia ugody.

### Głosy rozsądku i żalu!

Kraków, 13.2 (PAT.) „Głos Narodu“ donosi z Bielska w sprawie samoradnego strajku górników, który wybuchł na znak protestu przeciw najazdowi czeskiemu. Wczoraj wobec przyjazdu misji ententy do Warszawy przedstawiciele stronnictw politycznych na Śląsku wydali polecenie przerwania strajku w nadziei, że misja ta ureguluje kwestję Śląska w myśl słusznych praw polskich. Możliwe jest jednak, że rozgorączczeni górnicy nie zechcą podjąć pracy pod rządami Czechami.

### Wart pac pałaca, a pałac pała.

Warszawa, 13 lutego. (wł.) Grupa Okonia, która przed paru dniami wystąpiła ze stronnictwa Stapińskiego, połączyła się z Thuguttowcami.

### Kolega broni.

Wiedeń, 13 lutego. (wł.) Za sprzedaż zrabowanych rzeczy był oficer pruski Resling skazany został na 7 lat ciężkiego więzienia.

## Kresy nieszczerne i Polskę

# RATUJMY!

## Polską Pożyczkę Państwową

# KUPUJMY!

247 1

### Znęcanie się hajdamaków.

Lwów, 13 lutego. (wł.) Hr. Stanisław Łos został ranny, wskutek czego wpadł w ręce hajdamaków.

Później znaleziono ciało Łosia, a na nim ślady strasznego pastwienia się Rusinów. Został on zaduszony i pokaleczony ostrym narzędziem.

### Zwołanie parlamentu.

London, 13 lutego. (wł.) Dnia 15 lutego zostanie otwarty parlament.

### Nie ich to nie kosztuje.

Monachium, 13 lutego. (wł.) „Münchner Post“ donosi, że bolszewicy na propagandę wyznaczyli 90 milionów, z których 48 ma iść na propagandę w Polsce i Litwie.

### Nowe stronnictwo.

Poznań, 13 lutego. (wł.) Narodowe stronnictwo ludowe powstało w Wielkopolsce. Ma ono na celu zrzeszenie szerokich warstw, głównie własności, na podstawie narodowej, demokratycznej i chrześcijańskiej.

### Ciągnięcia.

Warszawa, 13 lutego. (PAT.) Pierwszy dzień ciągnięcia I klasy loterii Rady Głównej Opiekuńczej.

Mk. 20,000 Nr. 44,137.

Mk. 5,000 Nr. 9,602; 36,499.

Mk. 2,000 Nr. 4,076; 8,816; 31,819.

Mk. 1,500 Nr. 189; 6,564; 7,811; 9,159; 15,793; 17,667; 36,770; 47,644.

### Pozar.

Kraków, 13.2 (PAT.) Wczoraj wybuchł w jednym z drewnianych kramów w Sukiennicach pożar, który niebawem ugaszono.

